

Biuletyn Lokalne Grupy Działania

Wydanie specjalne (2014)

10 lat Polski w Unii Europejskiej (prawie) 10 lat LGD Wstęga Kociewia

W maju 2004 r. Polska przystąpiła do Unii Europejskiej i mniej więcej w tym samym czasie narodziła się idea powołania partnerstwa trójsektorowego, którego celem będzie zrównoważony rozwój obszarów wiejskich powiatu tczewskiego. I chociaż formalnie Fundacja LGD Wstęga Kociewia została założona w grudniu 2005, to już od 10 lat zgodnie pracują przedstawiciele sektora publicznego (gminy, powiat, instytucje samorządowe i rządowe), społecznego (stowarzyszenia, fundacje i osoby fizyczne) i gospodarczego (małe i średnie firmy).

Działamy w ramach programu Leader. Jego wzorce zostały wypracowane wcześniej w krajach „starej unii”, ale my stworzyliśmy nasz własny model. Polski Leader jest specyficzny, stworzony na miarę naszych uwarunkowań. Jedno jest wspólne w całej Europie - lokalna społeczność oddolnie, poprzez swoich najbardziej aktywnych przedstawicieli określiła najważniejsze kierunki rozwoju, a Unia i rząd polski przeznaczili środki finansowe na ich wykonanie. Narzędziem realizacji tych planów jest Lokalna Strategia Rozwoju, którą wdrażamy od 2009r.

Czy nam się udało? Na pełne podsumowanie naszej działalności jeszcze za wcześnie, ale z okazji jubileuszu postanowiliśmy przypomnieć najważniejsze wydarzenia dziesięciolecia.

Marek Modrzejewski

– Kierownik Biura LGD Wstęga Kociewia

Po raz pierwszy hasło Leader usłyszałem podczas spotkania z Wają Jabłonowską i Piotrem Kończewskim. Było to

około 10 lat temu. To oni opowiedzieli mi o programie, którego celem jest budowanie aktywnego społeczeństwa obywatelskiego. A realizatorami tegoż celu są trzy sektory – społeczny, publiczny i gospodarczy. Takie działania są mi bliskie, dlatego też wyraziłem zainteresowanie tematem i chęć współpracy w tym kierunku. Pamiętam, że krótko po tym, w Pomorskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Gdańsku odbyło się spotkanie szkoleniowe związane z programem Leader. Pokazano tam jak funkcjonuje on w zachodnich krajach unii i jak będzie wdrażany w Polsce. Niebawem spotkaliśmy się znowu, lecz tym razem u ówczesnego Starosty Tczewskiego – Pana Marka Modrzejewskiego. Była tam również Pani Eugenia Pokorska – Sawczuk – prezes Banku Spółdzielczego w Tczewie. Wszyscy wyraziliśmy tam chęć współpracy. Efektem tych spotkań był wyjazd szkoleniowy – integracyjny do Chmielna, w którym uczestniczyło około 20 osób reprezentujących wszystkie gminy powiatu tczewskiego. Wówczas wiedziałem już, że z tej współpracy powstanie jakaś sformalizowana grupa na naszym terenie.

Przez ten czas dzięki programowi Leader i aktywności LGD udało się zrealizować sporo inwestycji samorządowych i prywatnych oraz mnóstwo niezwykle ciekawych projektów miękkich. Zdobyliśmy dużo wiedzy i doświadczenia. Uważam, że model oddolnie kierowanego rozwoju lokalnego się sprawdził. Od tego czasu mam też wielu nowych znajomych, których poznałem dzięki temu programowi. Spotykamy się przy różnych okazjach oraz podczas rozmaitych działań i jest to dodatkowa niewymierna korzyść z realizacji programu Leader.

Piotr Laniecki
Prezes Zarządu LGD
(2006-2008)

Okrągła rocznica polskiej akcesji jest okazją do podsumowań, ocen, tworzenia bilansu. Nie bilans akcesji jest jednak celem niniejszego artykułu, chcę napisać o moim „wkroczeniu do Unii”

i genezie absorpcji pieniędzy przez lokalną społeczność poprzez „Wstęgę Kociewia”.

Kiedy na początku 2004 r. byłem na spotkaniu u ówczesnego burmistrza Bogdana Badzionga zadzwonił telefon, burmistrz zaprzyjaźnionego z Gniwem, austriackiego Ybbsitz zapraszał zespół „Burczybas” na uroczystości z okazji rozszerzenia Unii. Zaproszenie dotyczyło 3 dni, biorąc po uwagę, że należało pokonać aż 1000 km zaproponowałem burmistrzowi Gniewu możliwość wydłużenia pobytu i zwiedzenie sąsiedniej Bawarii. Tak też się stało, a mnie podczas wyjazdu burmistrz Badziong powierzył rolę przewodnika i po części tłumacza. Gościnność Austriaków była nadzwyczaj serdeczna, z wielką pompą zorganizowano pochód akcesyjny, podczas którego reprezentacje wszystkich krajów wstępujących do Unii śpiewem, muzyką i tańcem uroczystie wkroczyły do Unii. „Burczybas” wypadł wspaniale, jeżeli dodam, że Polska była reprezentowana także przez dużą, górniczą orkiestrę dętą z Górnego Śląska to polskie wejście „w Unię” było wielce okazałe.

Świętowania zakończono i nadszedł czas pracy, absorpcja unijnych pieniędzy wymagała wysiłku. Znaleźli się ludzie, którzy zadbali o to, aby środki trafiły także i do naszego powiatu, wiodące role odegrali Waja Jabłonowska, Piotr Laniecki, Piotr Kończewski i Maciej Kumor. Na tym oczywiście lista osób, które wniosły duży wkład w rozwój programu „Leader” się nie kończy, pozwoliłem sobie jednak na wymienienie tych najbardziej aktywnych. Moja rola zaczęła się po rezygnacji z funkcji prezesa przez wójta Lanieckiego. Tworzenie lokalnej strategii było nie lada wyzwaniem, nie z powodu ograniczonych możliwości intelektualnych wstęgowej społeczności, ale głównie z powodu uciekającego czasu, zmian organizacyjnych naszej fundacji i nieprzewidywalnych wymagań płynących „z góry”. Wszystko jednak skończyło się pomyślnie, także dzięki pracy Marka Modrzejewskiego, który poprzez swoje liczne talenty skutecznie pokonywał napotykaną przeszkodę.

Mariusz Ślędź
Prezes Zarządu LGD
(2008-2011)

W tym roku przypada jubileusz 10 – lecia wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. Jeszcze dziś pamiętamy towarzyszące temu emocje. Ileż to było obaw, ale także nadziei i rysujących się szans. Już powoli zapominamy jak to było przed wstąpieniem, jaki był stan gospodarki i infrastruktury publicznej, jak zanikała

aktywność społeczna, kształtowana w innej rzeczywistości politycznej.

Przystąpienie do Unii Europejskiej otworzyło nam szanse na rozwój gospodarczy, ale także, co ważne na aktywizację społeczną środowisk wiejskich na rzecz wspólnego dobra, jakim są wspólnoty samorządowe.

To właśnie w ten drugi obszar wpisują się lokalne grupy działania tworzone na obszarach wiejskich przez samorządy, organizacje, firmy i osoby fizyczne, w oparciu o strategię i przepisy unijne. Tworzyły one partnerstwo międzysektorowe, które samodzielnie wybierało projekty, a ich realizacja miała przyczyniać się do osiągnięcia celów wspólnej opracowanej strategii. Takie podejście oddolne wzmocniło spójność podejmowanych lokalnie decyzji, podniosło, jakość zarządzania i przyczyniło się do wzmocnienia kapitału społecznego w społecznościach wiejskich a także skłaniało do stosowania innowacyjnych rozwiązań w zakresie rozwoju terenów wiejskich na obszarze działania.

Od początku miałem przyjemność uczestniczyć w tych działaniach, jako Burmistrz Miasta i Gminy Gniew a jednocześnie członek zarządu LGD. Pamiętam ile było spotkań, szkoleń, narad, a czasem spraw trudnych do rozwiązania. Widziałem wolę działania partnerów, nawet wtedy, gdy coś nie wychodziło a procedury unijne hamowały aktywność.

Dziś po kilku latach pracy widać efekty. Wystarczy pojechać na wieś gdzie można zobaczyć tablice informujące, że zadanie zostało zrealizowane w ramach programu Leader. W obiegu ukazało się wiele ciekawych wydawnictw ze znacznikiem Leader, odbyło się wiele imprez promujących walory miejscowości i integrujących środowiska wiejskie. Podjęto też wiele zadań wspólnych z innymi lokalnymi grupami działania a szczególnie na rzecz Kociewia.

Szczególnie ważne jest to, że udało się zintegrować ludzi, organizacje instytucje i samorządy do wspólnego działania i dobry klimat do współpracy a wytworzone dobre relacje międzyludzkie są chyba największą wartością, bo pozwolą działać dalej na rzecz naszych małych ojczyzn.

W tym miejscu warto podziękować wszystkim, którzy wytrwali w tej woli działania i aktywizowania środowisk wiejskich a szczególnie samorządom za aktywną obecność i wsparcie, partnerom za wolę działania, członkom Rady Programowej, za poświęcony czas oraz wielu innym instytucjom, które były obecne od początku jak Bank Spółdzielczy w Tczewie.

Bogdan Badziong
Prezes Zarządu LGD
(od 2011)

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w obszary wiejskie.”

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Publikacja opracowana w Lokalnej Grupie Działania Wstęga Kociewia. Instytucja zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

19-20 sierpnia 2005, Chmielno

Pierwsze robocze spotkanie partnerskie, podczas którego zaprezentowany został projekt oraz zrealizowano pierwsze koncepcyjne prace nad strategią i formą partnerstwa

Podpisanie aktu notarialnego

Bardzo się cieszę, że mogę państwu pierwszym przekazać wiadomość z ostatniej chwili, że Lokalna Grupa Działania „Wstęga Kociewia”, jako pierwsza w Województwie Pomorskim, została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 13 lutego - tymi słowami rozpoczął konferencję Leader+ wójt gminy Morzeszczyn i zarazem pierwszy prezes LGD, Piotr Laniecki.

Od sierpnia do końca grudnia trwały prace nad Lokalną Strategią Rozwoju 2007-2013

Urząd Marszałkowski Podpisanie u

13 lutego 2006

Oficjalnie zarejestrowano fundację LGD Wstęga Kociewia w Krajowym Rejestrze Sądowym

kwiecień 2009

Otwarcie biura LGD

28 grudnia 2005

Podpisano akt notarialny

1 maja 2004 Akcesja Polski do Unii Europejskiej

2004

2005

2006

2007

2008

2009

wrzesień 2005 - marzec 2006

Realizacja I Schematu Pilotażowego Programu LEADER+. Dzięki zaangażowaniu Gminy Morzeszczyn oraz Fundacji Pokolenia powstało partnerstwo - Lokalna Grupa Działania. Pierwsza strategia LGD powstała jako efekt 27 spotkań z mieszkańcami, serii warsztatów i spotkań zespołu.

styczeń 2007 - marzec 2008

II Schemat Pilotażowego Programu LEADER+ to realizacja pomysłów zaplanowanych w strategii. W ramach projektu „Współpraca Integracja Rozwój dla Wstęgi Kociewia” zrealizowano 24 różnorodne przedsięwzięcia - szkolenia, warsztaty, imprezy promocyjne, projekty i badania.

Publikacje

Wstęga Kociewia jest wydawcą publikacji informacyjnych i informacyjnych na temat obszaru Kociewia Tczewskiego oraz działalności LGD, w tym konkursów na dofinansowanie z PROW 2007-2013.

Cyklicznie wydawano informatory dla beneficjentów, które były przewodnikami po środkach Osi Leader, a także po przedsięwzięciach Lokalnej Strategii Rozwoju.

Jednym z ciekawszych wydawnictw jest „Tropiciel Kociewski”. Jest to przewodnik prezentujący przyrodnicze atrakcje obszaru objętego działaniem LGD Wstęga Kociewia. Tropiciel nie ma zdobyć półek bibliotek, a ma wędrować po polach i lasach wraz z właścicielami. Na 74 niezwykle barwnych stronach można znaleźć wiele ciekawych informacji oraz przepiękne fotografie roślin, zwierząt i miejsc znanych i nieznanych.

Specjalnym wydawnictwem jest biuletyn LGD Wstęga Kociewia, cyklicznie wydawany od 2009 roku. Biuletyn pojawia się w czerwcu i grudniu. Znaleźć tu można informacje o bieżącej działalności LGD, a także ciekawostki z Kociewia.

A w Internecie? Nowa wersja witryny WWW to przede wszystkim promocja działań naszych beneficjentów, ale też informacje o naborach i bieżącej działalności lokalnej grupy działania.

Dziennie odwiedza nas blisko 100 osób, zaś średnia miesięczna to 2638 odwiedzin, a w okresach naborów - nawet do 5000 odsłon miesięcznie.

Maj 2009
Podpisanie umowy na realizację LSR

Pierwszy projekt
III Festiwal Kultury Kociewskiej - maj 2010

Pierwsza inwestycja
MORS Morzeszczyn - jesień 2010

listopad 2011
Ewaluacja
i aktualizacja LSR

Projekty współpracy to przedsięwzięcia ponadlokalne realizowane przez kilka lokalnych grup działania. Wstęga Kociewia realizowała je w ramach 3 tematów.

W kaszubskich i kociewskich progach (2012)

Wspólnie ze Stowarzyszeniem Turystyczne Kaszuby, LGD Stołem oraz LGD Chata Kociewia wydano katalog turystyki wiejskiej. Jest to ciekawa propozycja wypoczynku na terenie Kaszub i Kociewia prezentująca szeroki wachlarz oferty agroturystycznej oraz pomysły na aktywne spędzanie wolnego czasu.

Marka KOCIEWIE

(2013)

LGD Wstęga Kociewia zrealizowała projekt wspólnie z partnerami LGD Chata Kociewia i LGD Gminy Powiatu Świeckiego oraz Lokalną organizacją Turystyczną Kociewie. Projekt to szereg innowacyjnych działań promujących region, powstała też internetowa wizytówka regionu - strona kociewie.eu.

Oznakowanie rzeki Wierzycy (2014)

Projekt realizowany we współpracy z LGD Chata Kociewia. Obecnie trwają prace nad fazą realizacyjną, podczas której zostanie zbudowanych 100 tablic informacyjnych i 12 miejsc postojowych. Ponadto zostanie przeprowadzona kampania promocyjna. Projekt zostanie zakończony w lipcu 2014.

2009

2010

2011

2012

2013

2014

od stycznia 2009

W ramach realizacji Osi 4 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich podejście Leader zyskało w Polsce nowy wymiar i nowe możliwości. Lokalne Grupy Działania stały się organizacjami wspierającymi rozwój lokalny poprzez aktywizację, edukację, promocję, a także podmiotami przyznającymi dotacje na działania społeczne i gospodarcze w ramach działań:

- ✓ Małe projekty
- ✓ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw
- ✓ Odnowa i rozwój wsi
- ✓ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

Badania i analizy

Podstawowym zadaniem LGD jest rozwój lokalny i aktywizacja mieszkańców. Odbывается to w sposób uporządkowany opisany w Lokalnej Strategii Rozwoju. Dokument ten opiera się o wiedzę i doświadczenie partnerów. Jednakże wiedzy nigdy dosyć i dlatego pośród różnych działań zaplanowano też badania nad naszym obszarem. Ponieważ w pierwotnej wersji Strategii szeroko rozumiana turystyka zajmowała ważne miejsce jako pierwsze zlecono „Przeprowadzenie badań i analiz na temat możliwości turystycznego zagospodarowania rzek i jezior na Kociewiu Tczewskim”. Potem były badania ewaluacyjne związane z aktualizacją LSR. Dokonałmy też „Inwentaryzacji i analizy potencjału grup artystycznych i obiektów kulturalnych” (czyli tego czym dysponują świetlice wiejskie). Sprawdziliśmy też "Potencjał turystyczny obszaru LGD Wstęga Kociewia w związku z realizacją programu Leader". Wykonawcą tych badań była Lokalna Organizacja Turystyczna Kociewie. Wyniki tych prac były wykorzystywane w dalszej pracy nad LSR, w tym i przygotowywaniu projektów współpracy, a także udostępniane wszystkim zainteresowanym.

Głównym zadaniem LGD jest pełne wdrożenie Lokalnej Strategii Rozwoju, czyli wykonanie zapisanych w niej planów (przedsięwzięć). Realizują je zarówno nasi beneficjenci (samorządy lokalne, stowarzyszenia, fundacje, osoby fizyczne oraz firmy) jak i w mniejszej części sama Lokalna Grupa Działania, poprzez swoje Biuro. Jednakże w każdym naszym działaniu byli ludzie, mieszkańcy obszarów wiejskich powiatu tczewskiego. Pracowaliśmy z nimi i dla nich, bo to oni są bogactwem tej ziemi. Od nich zależy sposób wyko-

rzystania dostępnych środków i to oni w znacznym stopniu decydują o tym jak żyjemy.

Dlatego wszystkim partnerom, beneficjentom i sympatykom LGD Wstęga Kociewia dziękuję za lata wspólnych wysiłków na rzecz rozwoju naszej małej ojczyzny i zapraszam do dalszej współpracy.

Marek Modrzejewski
Kierownik Biura

Jak to zrobiliśmy, czyli kilka faktów o wdrażaniu LSR

Środki finansowe na realizację operacji są dzielone poprzez konkursy. Każdy uprawniony mógł zgłosić swój projekt, a niełatwą decyzję o przyznaniu pieniędzy podejmowała specjalna, 20 osobowa komisja - Rada Programowa. Jej członkowie pracowali społecznie i ciężko, spotykając się do 6 razy w roku, zapoznając się bardzo dużą ilością dokumentacji.

Jednakże zanim ogłosiliśmy konkursy Biuro LGD wykonało szereg zadań, które przygotowywały naszych potencjalnych beneficjentów do udziału w konkursach.

Posiedzenie Rady Programowej, Dzierżążno

Działaliśmy też na rzecz integracji środowiska. Co roku były szkolenia członków organów LGD, spotkania integracyjne, czyli Dzień Lidera w Opaleniu, Pelplinie i Brodach Pomorskich

Dzień Lidera, Brody Pomorskie

Spotkanie sieciujące, Wielgłowy

oraz 9 spotkań sieciujących dla beneficjentów, połączonych ze szkoleniem z pisania wniosków o płatność.

Leader w markecie, Pelplin

Prowadziliśmy szeroką akcję informacyjną poprzez wydawane Biuletyny LGD i ogłoszenia (w Radio Głos, Gazecie Tczewskiej, periodykach lokalnych i na stronie www), a także 4 akcje promocyjne „Leader w markecie”. W pierwszych 2 latach zorganizowaliśmy cykl 42 spotkań aktywizujących, które odbyły się w urzędach, świetlicach i remizach OSP. Dla zainteresowanych były warsztaty z pisania wniosków (8 spotkań) oraz wiele godzin doradztwa. Pomocą służyły specjalnie opracowane i wydane dużym nakładzie Informatory- poradniki.

Warsztaty - małe projekty, UG Tczew

Dzięki temu udało się rozdzielić prawie całą pulę środków ok. 6 mln. zł (kwota ta może ulec niewielkim zmianom)

Rok /Działanie	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Odnowa i rozwój wsi	małe projekty
2009	0,00	0,00	550 550,00	155 691,36
2010	0,00	0,00	705 043,00	84 467,56
2011	82 500,00	0,00	266 403,00	420 327,70
2012	429 000,00	0,00	738 109,00	377 152,09
2013	238 000,00	400 000,00	586705,61	596 205,61
2014	0,00	0,00	244793,68	0,00

Inauguracja sezonu turystycznego, Inowrocław

W ostatnim okresie coraz bardziej angażujemy się w działania na rzecz promocji obszaru. Uczestniczyliśmy dwukrotnie w inauguracji sezonu turystycznego w województwie kujawsko- pomorskim(wspólnie z LOT Kociewie), współorganizowaliśmy spotkanie Kociewiaków na dzień św. Bernarda w Pelplinie, a także Majówkę Kwitnącej Jabłoni w Maleninie, wsparliśmy Festiwal Gospel w Gniewie.

Nad całością czuwa Zarząd, w składzie:
Bogdan Badziąg – Prezes
Piotr Kończewski – Wiceprezes
Tadeusz Błędzki – Członek
Eugenia Pokorska-Sawczuk - Członkini
Mariusz Wiórek - Członek